

TRUYỆN HAMLET CỦA EDITH NESBIT:
 HÀNH TRÌNH TỪ BI KỊCH HIỆN SINH ĐẾN BÀI HỌC ĐẠO ĐỨC

EDITH NESBIT'S HAMLET: A JOURNEY FROM EXISTENTIAL TRAGEDY TO MORAL LESSON

Nguyễn Y Kiện*, Phạm Phương Trinh

Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

DOI: <https://doi.org/10.65934/mkusj.2026.44.926>

*Email: 2356010047@hcmussh.edu.vn

Ngày nhận bài: 31/03/2026

Ngày phản biện: 05/05/2026

Ngày duyệt bài: 28/08/2026

TÓM TẮT

Trong nhiều thế kỉ qua, xu hướng cải biên từ hình thức kịch của Shakespeare sang văn xuôi phát triển mạnh mẽ không chỉ ở Anh mà còn lan rộng ra nhiều quốc gia khác, góp phần đưa kịch Shakespeare đến gần hơn với độc giả ở những độ tuổi và bối cảnh tiếp nhận khác nhau. Trên cơ sở vận dụng lí thuyết tiếp nhận của Wolfgang Iser và lí thuyết cải biên của Linda Hutcheon, nghiên cứu làm sáng tỏ những biến đổi về hình thức và nội dung trong quá trình cải biên giản lược của Edith Nesbit trong truyện Hamlet thông qua chiến lược kể lại những tác phẩm kinh điển của Shakespeare thành những bản kể phù hợp với tâm đón đợi của độc giả trẻ. Qua đó, bài viết khẳng định rằng hoạt động tiếp nhận và tái diễn giải của Nesbit đã thể hiện định hướng giáo dục rõ ràng thông qua những bài học đạo đức nhằm bồi dưỡng nhận thức và cảm xúc cho độc giả nhỏ tuổi. Từ đó, bà góp phần kiến tạo một cộng đồng độc giả mới, đồng thời định hình cách tiếp cận Shakespeare trong không gian văn học thiếu nhi theo hướng vừa thẩm mỹ, vừa giáo huấn.

Từ khóa: Beautiful Stories from Shakespeare, Edith Nesbit, Hamlet, Shakespeare

ABSTRACT

Over the centuries, the adaptation of William Shakespeare's dramatic works into prose narratives has developed vigorously not only in England but also across many other countries, bringing Shakespearean drama closer to readers of different ages and reception contexts. Drawing on Wolfgang Iser's reception theory and Linda Hutcheon's theory of adaptation, this study elucidates the transformations in both form and content in Edith Nesbit's simplified adaptation of Hamlet, through her strategy of retelling William Shakespeare's canonical works into narrative versions aligned with the horizon of expectations of young readers. The article argues that Nesbit's processes of reception and reinterpretation reveal a clear educational orientation, expressed through moral lessons intended to cultivate the awareness and emotional sensibilities of young readers. In this way, Nesbit contributes to the formation of a new community of readers while shaping an approach to Shakespeare within children's literature that is both aesthetic and didactic.

Keywords: Beautiful Stories from Shakespeare, Edith Nesbit, Hamlet, Shakespeare

MỞ ĐẦU

Trong lịch sử văn học thế giới, bi kịch Hamlet của William Shakespeare luôn đứng ở đỉnh cao của sự phức tạp về tư tưởng và nghệ thuật. Đặc biệt, khi truy nguyên về nguồn cội, bản thân tác phẩm này cũng là một văn bản cải biên từ vở kịch của Thomas Kyd, và trước đó nữa là câu chuyện về chàng Amleth được lưu truyền trong truyện dân gian Đan Mạch. Nếu như vở kịch của Thomas Kyd mang đậm ấn tượng về sự tàn khốc của báo thù, thì vở bi kịch Hamlet của Shakespeare đã vượt ra khỏi phạm

vi đó để hướng đến những ý nghĩa xã hội và thời đại sâu sắc.

Với những suy tư hiện sinh u tối, những phức cảm tâm lí cực đoan và vòng xoáy bạo lực đầy bi kịch, tác phẩm này vốn được xem là một "thách thức" đối với việc tiếp nhận của độc giả đại chúng, đặc biệt là đối với trẻ em. Việc cải biên một kiệt tác chứa đựng sự đổ vỡ của đức tin và sự tàn khốc của báo thù vào thế giới văn học thiếu nhi không chỉ đơn thuần là thao tác tóm lược cốt truyện, mà là một quá trình "tái mã hóa" văn hóa và đạo đức đầy công phu.

Edith Nesbit, một trong những tác giả tiên phong của văn học thiếu nhi Anh quốc thời đại Edward, đã thực hiện cuộc hành trình này với một tư duy cải biên độc đáo. Thay vì né tránh những góc tối của Shakespeare, bà đã sử dụng một “bộ lọc đạo đức” tinh tế để điều phối khả năng tiếp nhận của độc giả nhỏ tuổi. Thông qua bản kể *Hamlet*, Nesbit không chỉ đưa trẻ em đến với di sản văn học thế giới mà còn kiến tạo một kết cấu vẫy gọi mới, nơi những xung đột hiện sinh được thay thế bằng những bài học nhân sinh minh triết.

Bài báo này tập trung khảo sát tiến trình tái cấu trúc ý nghĩa tác phẩm của E. Nesbit thông qua hai trục nội dung then chốt. Thứ nhất, nghiên cứu phân tích cách tác giả xây dựng bài học về lòng hiếu thảo như một động cơ hành động thuần khiết, biến Hamlet từ một nhân vật do dự thành một tấm gương về bổn phận. Thứ hai, bài viết giải mã bài học về sự báo thù dưới lăng kính “ác giả ác báo”, nhằm răn đe và giáo dục trẻ em về quy luật nhân quả. Thông qua việc đối chiếu thực chứng giữa văn bản nguồn và văn bản cải biên, nghiên cứu hướng tới làm rõ chiến thuật cải biên của Nesbit trong việc biến một bi kịch phục thù thành một hành trình hiếu nghĩa, từ đó khẳng định giá trị của việc làm mới các văn bản kinh điển trong giáo dục nhân cách cho thế hệ trẻ.

1. Cơ sở lý thuyết

* Lý thuyết tiếp nhận của Wolfgang Iser

Vận dụng hệ thống lý luận của Wolfgang Iser, nghiên cứu xem xét văn bản cải biên của E. Nesbit không phải như một thực thể đóng kín mà là một kết cấu vẫy gọi - một cấu trúc nghệ thuật chủ động mời gọi sự tham gia kiến tạo ý nghĩa từ phía độc giả. Theo Iser, giá trị thẩm mỹ của tác phẩm không nằm sẵn trong văn bản hay ở tâm thế thụ động của người đọc, mà nảy sinh tại điểm giao thoa thông qua hành động đọc. Iser cho rằng văn bản luôn hàm chứa một cấu trúc mời gọi người đọc tham gia vào việc tạo nghĩa. E. Nesbit đã chủ động kiến tạo một “người đọc tiềm ẩn” là trẻ em với tâm đón đợi và vốn kinh nghiệm còn hạn chế. Thay vì thể hiện sự đa thanh và phức tạp của kịch bản nguồn, bà thiết lập một lộ trình đọc có tính định hướng cao, sử dụng người kể chuyện can thiệp để dẫn dắt cảm xúc, giúp độc giả trẻ dễ dàng thâm nhập vào thế giới của Shakespeare mà không bị choáng ngợp bởi các tầng nghĩa triết học nặng nề. Iser cho rằng văn bản luôn chứa đựng những “khoảng trống” và điểm

bất định nhằm kích thích trí tưởng tượng và hoạt động tư duy của người đọc. Với kịch *Hamlet* của Shakespeare sở hữu một kết cấu vẫy gọi đa phức với những khoảng trống mênh mông về tư tưởng và sự mơ hồ hiện sinh. Nhận diện được sự hạn chế trong khả năng tiếp nhận của thiếu nhi, Nesbit đã chủ động lấp đầy các khoảng trống này bằng những chỉ dẫn đạo đức tường minh. Bà chuyển hóa các xung đột tâm lý và những hoài nghi khó nắm bắt thành một hệ thống hành vi rõ ràng, định hướng độc giả trẻ lấp đầy ý nghĩa văn bản bằng bài học về đạo đức.

* Lý thuyết cải biên của Linda Hutcheon

Nghiên cứu vận dụng lý thuyết cải biên của Linda Hutcheon để khẳng định rằng bản kể của Edith Nesbit không phải là một bản sao phái sinh mà là một tiến trình “tái mã hóa” có chủ đích. Theo bà, cải biên là một hình thức mang tính chuyển dịch sâu sắc. Tác phẩm không chỉ chuyển đổi về mặt phương tiện biểu đạt từ kịch bản sang truyện kể, mà còn chuyển dịch về đối tượng tiếp nhận và bối cảnh văn hóa. Đây là một tiến trình sáng tạo mang tính “chiếm lĩnh”. Ở đó, người cải biên đóng vai trò là một người đọc chủ động, thực hiện diễn giải lại văn bản nguồn nhằm phục vụ cho những mục đích cụ thể, trong trường hợp này là mục tiêu giáo dục. Lý thuyết của Hutcheon cũng bác bỏ quan điểm đánh giá cải biên dựa trên sự trung thành với tác phẩm nguồn, thay vào đó, bà nhấn mạnh sự tương tác liên văn bản giúp tác phẩm nguồn “sống sót” thông qua sự thích nghi với hệ tư tưởng của thời đại mới. Với Nesbit, việc cải biên *Hamlet* là một hành động lặp lại nhưng không sao chép, tạo ra một văn bản mang tính đa tầng, giúp độc giả trẻ tiếp cận những giá trị cao quý của Shakespeare thông qua một lăng kính mới phù hợp với tầm đón đợi của mình.

Trong nghiên cứu này, thuật ngữ cải biên được sử dụng thay vì chuyển thể nhằm phản ánh trọn vẹn bản chất của quá trình tái sáng tạo mà Edith Nesbit đã thực hiện đối với kiệt tác của Shakespeare. Về mặt học thuật, chuyển thể thiên về kỹ thuật đổi mới “lớp vỏ” loại hình nghệ thuật như chuyển từ văn học chữ viết sang hình ảnh và âm thanh trong điện ảnh. Bản chất của quá trình này thường nhấn mạnh vào sự di dời nội dung từ môi trường chất liệu này sang môi trường chất liệu khác, gợi cảm giác về sự trung thành với văn bản nguồn và chỉ đơn thuần thay đổi lớp vỏ biểu đạt. Ngược lại, theo hệ thống lý luận của Linda Hutcheon, cải biên là một tiến trình “tái mã hóa” sâu sắc về văn hóa và đạo đức. Nesbit không chuyển đổi phương tiện thụ động mà chủ động tái diễn giải vở kịch nguồn nhằm phục vụ mục tiêu giáo dục. Qua đó, việc sử dụng thuật ngữ cải biên giúp làm nổi bật hành động “chiếm lĩnh” và

làm mới văn bản của Nesbit, khi bà chủ động lấp đầy các khoảng trống u tối và sự mơ hồ hiện sinh bằng những chỉ dẫn đạo đức tường minh, phù hợp với tâm đón đợi của độc giả thiếu nhi.

2. Phương pháp nghiên cứu

* Phương pháp so sánh:

Phương pháp được sử dụng đối chiếu văn bản cải biên *Hamlet* của Nesbit với văn bản kịch *Hamlet* của Shakespeare, qua đó kết hợp với phương pháp thi pháp học để xác định và luận giải các điểm khác biệt (về cốt truyện, nhân vật, chủ đề,...) và các thao tác can thiệp, giản lược hay đạo đức hóa mà Nesbit đã thực hiện.

* Phương pháp thi pháp học:

Phương pháp dùng để nghiên cứu các đặc điểm nghệ thuật đặc thù của văn bản Nesbit (cách xây dựng nhân vật, cốt truyện, ngôn ngữ) nhằm lí giải cách thức cấu trúc lại thế giới nghệ thuật của Shakespeare cho phù hợp với tâm lí và khả năng đón nhận của độc giả trẻ.

* Phương pháp tự sự học:

Phương pháp này giải mã cơ chế định hướng ý nghĩa thông qua vai trò của người kể chuyện và bộ lọc thẩm mỹ. Bằng việc phân tích giọng điệu trần thuật, phương pháp này làm rõ cách Nesbit chủ động lấp đầy các “khoảng trống” tâm lí bằng những khẳng định đạo đức tường minh, dẫn dắt trẻ em thấu cảm trọn vẹn bài học đạo đức.

3. Bàn luận nghiên cứu

Để làm rõ những khó khăn và đóng góp của Edith Nesbit trong việc cải biên kiệt tác *Hamlet* dành cho thiếu nhi, trước hết cần nhận diện sự đối lập gay gắt giữa bản chất của kịch nguồn và đặc thù của văn học thiếu nhi. Nhìn từ góc độ thi pháp bi kịch, thế giới nghệ thuật của Shakespeare được xây dựng trên một nền tảng u tối của sự mơ hồ về đạo đức, những khủng hoảng hiện sinh và đặc biệt là tính chất “hamartia” (sai lầm bi kịch) của nhân vật. Các nghiên cứu về kịch Shakespeare đã chỉ rõ cơ chế này: “A glaring weakness or imperfection, such as irrationality, haste, arrogance, credulity, excessive simplicity, or overwhelming sensitivity to sexual emotions, causes the hero to perish” (tạm dịch: Một điểm yếu hoặc sự không hoàn hảo rõ ràng, chẳng hạn như sự phi lí, hấp tấp, kiêu ngạo, nhẹ dạ, sự đơn giản quá mức, hoặc sự nhạy cảm quá độ với các cảm xúc tình dục, khiến người anh hùng phải diệt vong) (Maryam et al., 2022, p. 76). Bi kịch này tất

ýếu dẫn đến một kết cục vô phương cứu vãn, nơi vòng xoáy thù hận tàn quét mọi giá trị sống: “Hamlet is a revenge tragedy, which means we’re in for a killing spree. At the end, almost every character with a name has been offed in one gruesome way or another” (tạm dịch: Hamlet là một bi kịch báo thù, điều đó có nghĩa là chúng ta sẽ chứng kiến một cuộc tàn sát. Cuối cùng, hầu hết mọi nhân vật có tên đều bị giết theo một cách khủng khiếp nào đó) (Chauhan, 2019, p. 33).

Việc mang một văn bản nhuộm màu tàn khốc và chết chóc như vậy đến với độc giả nhỏ tuổi tạo ra một thách thức khổng lồ do sự va đập trực tiếp với tâm đón đợi của trẻ em. Đặc thù của văn học thiếu nhi đòi hỏi một sự an toàn tâm lí tuyệt đối, tính giáo huấn minh bạch và niềm tin vững chắc vào công lí đạo đức. Thao tác xử lí sự báo thù và cái chết - vốn là những cấm kị (taboo) nhạy cảm, mà không gây ra chấn thương tâm lí là một rào cản vô cùng lớn, bởi lẽ: “it must be emphasized that those topics usually come up in specific contexts and approaches, and are subjected to the basic composition principle, according to which the story must end in a pleasant and nice way” (tạm dịch: Cần nhấn mạnh rằng những chủ đề này thường xuất hiện trong những bối cảnh và cách tiếp cận cụ thể, và phải tuân theo nguyên tắc bố cục cơ bản, theo đó câu chuyện phải kết thúc một cách vui vẻ và tốt đẹp) (Kwaśniewska-Pasza, 2022, p. 124).

Chính tại giao điểm đầy rủi ro này, đóng góp của tác giả Edith Nesbit trở nên vô cùng nổi bật. Nhận thức rõ giới hạn tiếp nhận của đối tượng độc giả, bà không chỉ dừng lại ở việc tóm lược cốt truyện một cách cơ học mà đã thực hiện một quá trình “tái mã hóa” văn bản sâu sắc. Bằng cách vận dụng một bộ lọc đạo đức tinh tế, Nesbit đã chủ động thiết lập lại kết cấu vẫy gọi của tác phẩm. Bà đã mạnh dạn giản lược sự bạo liệt, thanh lọc những phức cảm cực đoan giữa các nhân vật và biến những xung đột bế tắc mang tính hiện sinh thành các “khoảng trống” có tính gợi mở đạo đức. Quá trình tái cấu trúc này đã thành công trong việc kiến tạo một không gian văn chương an toàn, giúp trẻ em tiếp cận di sản kinh điển của nhân loại thông qua một lăng kính nhân văn - những bi kịch đổ máu không mang tính hủy diệt vô nghĩa

mà được chuyển hóa thành những bài học giáo huấn sâu sắc về lòng hiếu thảo và quy luật nhân quả.

Bài học về lòng hiếu thảo

Trong bản kể của Edith Nesbit, lòng hiếu thảo không chỉ dừng lại ở một đức tính nhân vật mà trở thành một bộ lọc đạo đức chủ đạo, chi phối toàn bộ tiến trình cải biên từ tác phẩm nguồn sang truyện kể cho thiếu nhi. Nếu trong thế giới của Shakespeare, nhân vật Hamlet hiện lên như một nhân vật bị vây hãm bởi những suy tư triết học và sự đổ vỡ của đức tin thì qua ngòi bút của Nesbit, mọi hành động của chàng đều được quy chiếu về một động cơ duy nhất và thuần khiết là tình phụ tử thiêng liêng.

Sự cụ thể hóa lòng hiếu thảo trước hết được thể hiện qua một biểu tượng trực quan đầy sức nặng là bộ tang phục màu đen. Khác với sự u sầu đầy hoài nghi hiện sinh trong vở bi kịch, Nesbit đã thực hiện thao tác điển hình hóa đạo đức để độc giả trẻ dễ dàng nhận diện phẩm chất của nhân vật ngay từ những dòng đầu tiên: “Chàng hết lòng yêu thương cha mẹ” (Edith Nesbit, 2024, tr.115). Chính tình yêu thuần khiết này đã biến trang phục của Hamlet trở thành một minh chứng về lòng trung thành giữa một vương triều đang vội vã lãng quên người quá cố. Trong khi hoàng hậu và nhà vua mới hân hoan chuẩn bị cho lễ cưới, “Hamlet không chịu cởi bỏ tang phục để tham dự đám cưới” (Edith Nesbit, 2024, tr.115). Màu đen đơn độc ấy trở thành ranh giới đạo đức phân định giữa một bên là sự hối hả tái hôn đầy bạc bẽo và một bên là sự kiên định của hiếu nghĩa. Qua giọng kể định hướng, Nesbit đã lấp đầy những khoảng trống tâm lý bằng lời khẳng định đồng dạng của Hamlet về bốn phận làm con: “Không chỉ có màu đen ta mặc trên người chứng tỏ nỗi tang thương của ta [...] Ta còn mang niềm thương tiếc dành cho người cha đã khuất của mình từ tận sâu thẳm trái tim. Ít nhất cha ta vẫn còn có con trai tưởng nhớ và đau buồn vì ngài” (Edith Nesbit, 2024, tr.115). Bằng cách nhấn mạnh vào sự đối lập giữa trang phục và bối cảnh, Nesbit đã biến Hamlet thành một tấm gương mẫu mực về sự tri ân đáng sinh thành, giúp trẻ em thấu hiểu rằng lòng hiếu thảo trước hết chính là sức mạnh để giữ gìn kí ức và danh dự của gia đình trước những biến động tàn nhẫn của thời gian.

Trong tiến trình tái cấu trúc *Hamlet* cho độc giả nhỏ tuổi, một trong những nỗ lực thay đổi mang tính quyết định của Edith Nesbit chính là việc điều chỉnh xung đột giữa Hamlet và hoàng hậu Gertrude. Nếu trong kịch của Shakespeare, mối quan hệ này bị bao phủ bởi sự phản nộ, nhục cảm và những lời buộc tội nặng nề, thì qua lăng kính của Nesbit, nó được thanh lọc để trở thành bài học về sự thấu cảm và giới hạn đạo đức của người con. Ở bản kịch, người đọc không khỏi bàng hoàng trước một Hamlet dùng ngôn từ như vũ khí để tấn công vào lương tâm người mẹ, khiến bà phải thốt lên trong đớn đau: “Ôi, Hamlet, con đã xé đôi lòng mẹ!” (W. Shakespeare, 2006, tr.241). Sự bạo liệt này trong tác phẩm nguồn tạo ra một “khoảng trống” tâm lý quá lớn đối với “tâm đón đợi” của trẻ em - những đối tượng vốn luôn coi mối liên kết mẫu tử là thiêng liêng và không thể xâm phạm.

Nhận diện được điều đó, Nesbit đã chủ động giản lược, tiết chế tối đa các chi tiết đối đầu trực diện. Thay vì khắc họa một Hamlet trừng phạt, bà xây dựng hình ảnh một người con “hết lòng yêu thương cha mẹ” (Edith Nesbit, 2024, tr.115) ngay cả khi họ phạm phải những lầm lỗi tày đình. Việc Nesbit lược bỏ các đoạn thoại gay gắt và thay thế bằng một giọng kể vỗ về không chỉ nhằm mục đích bảo vệ tâm hồn độc giả trẻ khỏi những xung đột gia đình đen tối, mà còn để khẳng định một giá trị đạo đức quan trọng của thời đại là tư cách của một đứa trẻ ngoan. Thông qua sự định hướng để tiếp nhận này, Hamlet của Nesbit không tìm cách hạ nhục mẹ mà nỗ lực thức tỉnh bà bằng lòng trắc ẩn. Đây chính là điểm giao thoa giữa lý thuyết tiếp nhận và giáo dục học, nơi văn bản hướng trẻ em đến việc gìn giữ đạo lý làm con và lòng bao dung ngay cả trong nghịch cảnh, biến một bi kịch của sự phản kháng thành một hành trình nhân văn để cứu rỗi nhân cách người thân.

Nesbit đã thực hiện một sự thay đổi mang tính cốt lõi khi định nghĩa lại hành động của nhân vật, qua đó chuyển hóa sự báo thù đầy bạo lực thành việc thực thi một lời hứa thiêng liêng. Trong văn bản nguồn của Shakespeare, cái kết của vở kịch là một chuỗi tai nạn đẫm máu mang tính định mệnh. Hamlet đã thực hiện hành động cuối cùng trong trạng thái bị dồn vào đường cùng. Ngược lại, Nesbit đã khung hóa hành

động ấy như một sự hoàn tất bốn phận đạo đức có ý thức. Người kể chuyện can thiệp để trực tiếp xác nhận thành quả nhân cách của nhân vật: “Cuối cùng Hamlet đã giữ được lời hứa với cha mình” (Edith Nesbit, 2024, tr.124).

Sự thăng hoa của bốn phận làm con trong bản kể dành cho thiếu nhi không nằm ở việc tiêu diệt kẻ ác, mà nằm ở sức mạnh ý chí để vượt qua nỗi sợ hãi và sự do dự nhằm bảo vệ công lí cho gia đình. Nesbit đã sử dụng một tính từ đầy sức nặng để tôn vinh giây phút cuối cùng của người anh hùng: “Hamlet cuối cùng cũng đủ vĩ đại để thực hiện hành động mà chàng nhất định phải làm” (Edith Nesbit, 2024, tr.123). “Vĩ đại” ở đây không mang ý nghĩa về quyền lực hay chiến tích quân sự, mà là sự vĩ đại của một tâm hồn đã trung thành đến cùng với đức tin và hiếu nghĩa. Qua cách trình bày này, cái chết của Hamlet không còn mang vị đắng của một bi kịch thất bại hay sự hủy diệt vô nghĩa. Thay vào đó, nó được tái mã hóa thành một sự hi sinh cao cả, một điểm kết thúc viên mãn của lòng hiếu thảo. Bằng việc dẫn dắt độc giả trẻ thấu cảm sự thăng hoa này, Nesbit không chỉ giúp các em tiếp nhận nội dung một kiệt tác thế giới mà còn gieo vào lòng người đọc niềm tin về sức mạnh của lời hứa và giá trị của việc kiên định thực thi trách nhiệm đạo đức đối với những người thân yêu.

Tóm lại, bài học về lòng hiếu thảo trong bản kể của E. Nesbit đóng vai trò là “bộ lọc” đạo đức then chốt, giúp chuyển hóa Hamlet từ một bi kịch hiện sinh phức tạp sang một văn bản giáo dục nhân văn súc tích.

Bài học về nhân quả

Trong bản kể của Nesbit, nhân quả là bài học xuất hiện xuyên suốt chi phối toàn bộ văn bản. Nếu trong vở kịch của Shakespeare, hành động trả thù của Hamlet cho hồn ma vua cha dẫn đến một loạt sự kiện mang tính ngẫu nhiên thì trong bản kể của Nesbit, những biến cố ấy được sắp đặt là một chuỗi nhân quả gắn liền với hành động của từng nhân vật trong câu chuyện.

Bài học nhân quả trước hết được thể hiện qua cách Nesbit đặt vấn đề ngay từ đầu văn bản. Lòng ích kỉ và sự bội bạc chính là nguyên nhân khởi đầu của mọi bi kịch. Điều này được gợi ra qua lời dẫn của người kể chuyện: “Nên các bạn có thể đoán xem chàng cảm thấy như thế nào khi biết rằng hoàng hậu đã tuyên bố tái hôn với chính em trai của

nhà vua, khi nhà vua mới được chôn cất chưa đầy một tháng” (Nesbit, 2024, tr.115). Cách dẫn dắt này ngay từ đầu đã gợi cho độc giả trẻ thấy sự lạnh lùng và ích kỉ của nhà vua cùng hoàng hậu khi họ nhanh chóng gạt nỗi mất mát sang một bên để bước vào cuộc hôn nhân mới. Sự bội bạc ấy càng được nhấn mạnh khi: “Hoàng hậu và Claudius đã bỏ mặc chàng với nỗi đau khổ của mình để vui vẻ trong đám cưới của họ, quên luôn cả vị vua bác ái tội nghiệp, người đã luôn đối đãi rất tốt với cả hai” (Nesbit, 2024, tr.116). Chính từ lựa chọn ấy, chuỗi biến cố tiếp theo của câu chuyện dần được mở ra, cuốn theo số phận của nhiều nhân vật khác. Qua việc nhấn mạnh nguyên nhân khởi đầu của câu chuyện, Nesbit giúp người đọc nhận ra rằng những bi kịch xảy ra về sau không phải là sự ngẫu nhiên mà đều bắt nguồn từ một hành động sai trái đã được tạo ra từ những lựa chọn sai lầm ban đầu.

Từ cách đặt vấn đề ở đầu văn bản, Nesbit đã làm rõ cái giá mà nhân vật phải trả cho hành động của mình. Khác với bi kịch hiện sinh được thể hiện qua cách nhân vật Hamlet luôn dằn vặt và tự trách bản thân trước một xã hội đầy rẫy tội ác trong vở kịch, Hamlet trong bản kể của Nesbit được khắc họa như một người thực thi công lí, buộc kẻ ác phải trả giá cho những tội lỗi đã gây ra. Khi thời khắc quyết định đến, chàng không còn do dự mà dứt khoát trừng trị Claudius - kẻ đã cướp ngôi và gây ra hàng loạt bi kịch cho cuộc đời chàng: “Hamlet cuối cùng cũng đủ vĩ đại để thực hiện hành động mà chàng nhất định phải làm, quay mũi kiếm đâm độc vào vị vua cướp ngôi” (Nesbit, 2024, tr.123). Lời tuyên bố của Hamlet: “Vậy thì hãy để chính độc được của người thực hiện nghĩa vụ của nó!” (Nesbit, 2024, tr.123) càng làm nổi bật ý nghĩa nhân quả về cái chết của Claudius. Kẻ đã chết bởi chính độc được mà mình chuẩn bị và âm mưu mình tạo ra: “Nhà vua độc ác đã chuẩn bị một chén rượu độc [...] dự định sẽ đưa cho Hamlet tội nghiệp” (Nesbit, 2024, tr.122). Chính cách kết thúc này đã củng cố rõ ràng bài học đạo đức mà bà định hướng trong câu chuyện rằng cái ác dù được che giấu hay tính toán tinh vi đến đâu cũng sẽ bị công lí vạch trần và trừng phạt.

Quy luật nhân quả trong câu chuyện của Nesbit không chỉ dừng lại ở việc kẻ ác phải trả giá cho những tội lỗi của mình mà còn mở rộng thành một nhận thức sâu sắc hơn về hệ quả mà hành động cá nhân có thể gây ra cho những người xung quanh. Câu chuyện trả thù của Hamlet trong bản kể của Nesbit, dù xuất phát từ một động cơ chính đáng là thực hiện nghĩa vụ của một người con hiếu thảo muốn đòi lại công lí cho cái chết oan khuất của người cha, vẫn kéo theo những hệ lụy đau đớn cho

nhiều người khác. Hành động của chàng đã vô tình dẫn đến cái chết của Polonius khi: “Claudius muốn biết chính xác chuyện gì đã xảy ra nên phái Polonius giả nua trốn sau bức rèm trong phòng hoàng hậu” (Nesbit, 2024, tr.119). Điều này khiến Hamlet trong cơn kích động đã ra tay mà không biết mình đang giết ai. Bị kích tiếp tục lan rộng khi cái chết của Polonius cùng nỗi đau mất đi người yêu khiến Ophelia rơi vào trạng thái điên loạn và cuối cùng “nàng rơi xuống nước cùng với những bông hoa của mình và chết” (Nesbit, 2024, tr.121). Những cái chết nối tiếp nhau trong câu chuyện đã được Nesbit khéo léo sắp đặt như những mắt xích trong vòng xoáy của sự trả thù. Qua đó, bà gợi cho độc giả trẻ nhận ra rằng nhân quả không chỉ là sự trừng phạt kẻ ác mà là hệ quả tất yếu của mọi hành động, suy nghĩ và tất cả đều tác động trực tiếp đến các mối quan hệ xung quanh. Chính từ nhận thức ấy, câu chuyện gợi mở một bài học sâu sắc về trách nhiệm cá nhân. Hành động của mỗi người, dù tốt hay xấu, đều kéo theo những hệ quả tương ứng, buộc mỗi cá nhân phải tự ý thức và học cách chịu trách nhiệm về lựa chọn của mình.

Như vậy, thông qua việc cải biên vở kịch *Hamlet* của Shakespeare, Nesbit đã chủ ý sắp xếp lại các sự kiện theo một logic nhân quả rõ ràng nhằm làm nổi bật bài học đạo đức dành cho độc giả trẻ. Nesbit đã tái cấu trúc câu chuyện về chàng Hamlet từ bi kịch hiện sinh phức tạp thành một thông điệp giáo dục rõ nét về tầm quan trọng của trách nhiệm cá nhân trong mọi quyết định trước khi hành động.

KẾT LUẬN

Từ những phân tích trên có thể thấy rằng, truyện *Hamlet* của Edith Nesbit không đơn thuần là một bản tóm tắt cốt truyện từ bi kịch *Hamlet* của William Shakespeare mà là kết quả của một quá trình cải biên mang tính định hướng thẩm mỹ và giáo dục rõ rệt. Thông qua việc tái cấu trúc động cơ hành động và điều chỉnh xung đột tâm lý, Nesbit đã chuyển hóa một bi kịch hiện sinh phức tạp thành một cấu trúc phù hợp với tầm đón đợi của độc giả thiếu nhi. Trong đó, hành trình trả thù của Hamlet không còn là câu chuyện về sự giằng xé nội tâm của một chàng trai trẻ trước định mệnh mà tái cấu trúc thành quá trình thực thi bổn phận đạo đức. Sự thay đổi này là một hình thức tái diễn giải có chủ đích, qua đó giúp di sản Shakespeare tiếp tục được tiếp nhận trong một

không gian văn hóa mới. Nhờ vậy, truyện *Hamlet* của Nesbit vừa giữ được những giá trị của văn bản nguồn, vừa kiến tạo một hệ giá trị phù hợp với chức năng giáo dục của văn học thiếu nhi, góp phần đưa kiệt tác kịch nghệ thế giới trở thành phương tiện bồi dưỡng nhân cách cho nhiều thế hệ độc giả trẻ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Chauhan, R. M. (2019). *Hamlet as Shakespearean Tragedy: A Critical Study. Voice of Research*, 8(1), pp. 113–120.
- Kwaśniewska-Paszta, S. (2022). Death In Children’s Literature Against The Background Of Selected Child And Childhood Discourses. *Society Register*, 6(2), pp. 109–132.
- Gage, R. (2019), “A Discussion of Dramatic Form through 20th and 21st Century Illustrated Prose Adaptations for Children of Shakespeare’s *A Midsummer Night’s Dream*”. *Selected Papers of the Ohio Valley Shakespeare Conference*, 10(2), pp. 1–12.
- Hutcheon, L., & O’Flynn, S. (2013), *A Theory of Adaptation* (Second Edition). Routledge.
- Iser, W. (1978), *The Act of Reading: A Theory of Aesthetic Response*. Routledge.
- Mambrol, N. (2018), Key Theories of Wolfgang Iser. *Literary Theory and Criticism*.
- Maryam, L., Sana, A., Shafaqat, M., Nazir, L., & Zubair, H. B. (2022). Shakespearean Tragedies and Inconsistencies of the Renaissance ERA. *International Journal of Arts and Social Science*, 5(11), 69-78.
- Shakespeare, W. (2006), William Shakespeare: Tuyển tập tác phẩm. Nhữ Thành, Đặng Thế Bình, Đào Anh Kha, Bùi Phụng, Bùi Ý, Nguyễn Văn Sỹ, Thế Lữ, Dương Tường, Tuấn Đô, Hoàng Tô Văn & Song Xuân dịch. NXB Sân khấu.
- Shakespeare, W., & Nesbit, E. (2024), Beautiful stories from Shakespeare. Hàn Băng Vũ dịch. *Những tuyệt tác của Shakespeare*. NXB Thế giới.
- Son, L. H. (2019), “Lý thuyết tiếp nhận của Wolfgang Iser. Tạp chí Khoa học Đại học Văn Hiến”, 6(4), pp. 60–70.
- Yahi, A. (2024), “Literary Meaning as the Product of Interaction between the Reader and the Text through the Theses of Wolfgang Iser. *Akofena*”, 14(1), pp. 149–160.